

consolidationem majoris in minori fieri ex facto, semel ac Collegialitas actus nihil initio tribuit minori Parti; perpendere tamen oportet, id fieri per quamdam retroactionem, et reditum ad initium. *Conditio dispensationis* ejus est naturæ, ut si impleatur, redeat ad initium actus, actumque convalidet ab illo tempore; sin autem deficiat, etiam defectus ad idem tempus revertatur, actumque deleat tam quoad eligentes, quam quoad Electum usque ab exordio, cum paria sint nihil fieri, vel fieri sub conditione, quæ non existet, ut probant Roland. consil. 58. num. 16. et seq. lib. 3. Antonin. Var. resol. lib. prim. resol. 66. n. 3. et alii collecti per August. Barbos. *de Axiom. Jur.* lib. 3. cap. 43. *de Condit.* § 16. Paris. *de resignan. Benef.* lib. primo quæst. 14. num. 10. Clericat. *de Benef.* discord. 62. n. 26. Rota coram Molin. decis. 1161. n. 17. Esto igitur in Patronatibus Laicalibus (eujusmodi est illud, de quo disseritur, si consideretur cessio per Communitatem Burmii facta Capitulo sub lege non immutandi naturam Patronalem) esto inquam a Jure Canonico permittatur actus nominationis Incapacis sub conditione purgandæ incapacitatis intra terminum, ut pluribus collectis firmavit Rota in Melevitana Beneficiorum 10 Junii 1712. § *Pro remotione* cor. clar. mem. Card. Aldovrando apud Fagnan. *de Jurepatr.* part. 1. can. 5. cass. 11. num. 28. tamen a conditionis eventu pendet nullitas, aut firmitas ejusdem actus, ita ut extante conditione, actus valeat retrocedendo, conditione defecta retrocedendo pariter corruat. Hac vi retroactionis inspecta, nemo miretur defectum Pontificiæ dispensationis nunquam obtentæ super ætate, ministerio Juris redire ad initium actus, et ad momentum, quo major Pars Ignatium præsentavit sub conditione dispensationem obtinendi. Sequiturque propterea ex eo momento a majori Parte negatum existimari consensum nominationis Incapacis medio sublata; semper enim evanescit, et a principio tollitur, ac si non facta, præsentatio, cui deest conditionis eventus; Rota in recent. decis. 474. num. 10. et seq. part. 5. tom. 2. et in Romana Locorum Montium, seu Evictionis 9 Feb. 1756, § 6. cor. Illustriss. Stadion.

« Quamobrem vox Incapaci, et inhabili eatenus profutura, quatenus intra præscriptum tempus evasisset Capax, et Habilis, resolvitur quidem nulla deinceps acquisita incapacitate, sed nihil detrahit nominationi minoris Partis, quam immo in suspenso stare jubet, quousque non impleatur conditio capacitatis acquirendæ; Piton. *de Controv.* alleg. prima. n. 24. Gagliard. *de Jurepatr.* cap. 16. num. 12. Conditioneque desiderata, nec intra tempus superventa, quemadmodum fas est credere, majorem partem noluisse eligere, sic Legis operatione resurgit quodammodo consopitum Jus electionis minoris Partis, nec amplius consideratur major, aut minor Pars, quum in minori totum Jus, ac summa Capituli reperitur, actusque minoris Partis, qui manet in sus-

penso, non prohibetur, quin ex post facto vires consequatur, uti movent Nid. in *Commentar. ad regul.* 18. num. 44. *de Regul. jur.* in 6. Montalb. *de Jur. superven.* tom. 1. quæst. 1. num. 37.

« Et hinc etiam actui collegialiter perficiendo respondetur. Hæc enim quoad Patronos Jure Collegii, non autem uti singulos eligentes regula traditur, ut si nulla divisio Suffragiorum contigerit, sed universum, quantum est, Collegium Inhabilem elegerit, tota vox irritetur, et ad Superiorem devolvatur. At si eligentes sese dividerint, et Pars major, ut hic, secesserit ad præsentandum non idoneum, Pars vero minor ad Idoneum declinaverit in eodem actu Collegiali, quo Jus electis conquiritur; plane vox, a qua cadit major Pars scienter eligens Inhabilem, accrescit, et additur minori Parti, dignum, et habilem præsentavit, quoniam ut ait Gloss. in cap. *Gratum de Postulator.* in verb. *Pauciores*, Jus omnium, et universitas etiam in unum recidere potest, consonatque Leg. *Sicut Municipium* 7. in fin. ff. *Quod. cujusque univ. nomine*, magisque Jus omnium recidit in tres eligentes, qui Collegium faciunt; c. 1. *de Election.* Leg. *Neratius* 85. ibique Gothofred. litt. K. ff. *de verbor. signific.* Idque in solo limitatur casu, si nempe non eodem contextu prodierit nominatio minoris Partis, sed forte prius, et spatio dato, atque intervallo, quia tunc virtus Capitularis constitui nequit in minori parte ob consolidationem majoris nondum private Jure electionis, ut hæc perstringens non ad opportunitatem, sed pro animi sui Sententia perbelle declarat Piton. *de controv. Patronor.* alleg. 100. num. 2 et 3.

« Contrariis forte urgentibus in electione canonica Prælatorum, et ut vocant *propria*, ad formam cap. *Quia propter de Elect.* in qua quidem recepta est sanctio *Textus* ex Jure civili in leg. 30 ff. *de regul. Jur.* et ex Jure Canonico. in cap. *Quum auditis* 29 *de Election.* et c. *Dudum cum gloss.* in verb. *electionis tempore eodem tit.* utroque Jure negante tractu temporis convalescere, quæ ab initio nulla sunt; Quia in electione propria non admittuntur vota conditionalia; non enim Eligentes in incerto fluctuare debent; quinimmo in electione propria constitutum est, ut majori parte seligente Inhabilem sub conditione quærendæ capacitatis, minore vero capacem, et habilem absolute nuncupante, statim, et ipso Jure proseribatur vox Eligentium conditionaliter, non expectato conditionis eventu, quia placet vota conditionalia pro non adjectis haberi, et ex puris celebrari electionem, in illos, qui pure nominarunt habilem, ea vice transeunte jure cæterorum, ad Text. in cap. 2. *de Elect.* in 6. Ripa *resp.* 2. per tot. *de Elect.* Garc. *de Benefic.* part. 8. c. 2. n. 11. et 13. Lotter. *de Benefic.* lib. 2. quæst. 16. num. 7. Passerin. *de Elect.* cap. 18. num. 22. Nid. *de regul. Jur.* *regul.* 50. sub n. 11. Piton. *discept. Eccles.* 106. num. 115. Rota coram Millia. decis. 420. n. 7.

« At longe aliter se res habet in impro-

pria nominatione Patronorum, quos inter recensetur Collegiata Burmii potita Jure eligendi ex cessione Communitatis; nam hic quemadmodum nuncupatio Inhabilis, quæ sit a majori parte sub conditione dispensationis, non habetur tanquam infirma, et infecta (toleratur enim, et permittitur), ita etiam Habilis nominatio pure facta per minorem partem pro infecta, et infirma non est, quoad actum usque ab exordio, sed utraque manet in suspenso quoad effectum, vel saltem est in implicito statu validitatis quoad usque deficiat conditio dicta a majori parte Inhabilem eligente, eaque defecta, consistit usque ab initio electio minoris partis, ut discernentes propriam ab impropria nominatione considerant, Piton. *discept. Eccles.* 24. a num. 13. ad plur. seq. Rota in *Recent.* decis. 210. n. 16. et seq. part. 9. tom. 1. *coram Cerro* decis. 26. n. 43. et seq. et cor. *Caprar.* dec. 358. n. 7.

« Idque conficitur tum a Jure, tum ab Homine. A Jure, quia eligens Inhabilem sub conditione dispensationis, non videtur a principio eligere, et ideo non attrahit, et absorbet Jus minoris, sed contra ad minorem transfertur etiam Jus majoris, perinde ac si major pars abstinuisset ab electione. Ab Homine, quia non accedente conditione, ut erat in facultate majoris partis penitere electionis Inhabilis, et aliam intra terminum cumulare electionem, Piton. *de controv. Patronor.* alleg. 2. num. 4. Carol. Anton. *de Luca de linea legal.* part. 1. art. 24. num. 10. sic nova electione prætermittitur, si major pars intra tempus quadrimensis noluit Habilem eligere, videtur tacite abivisse in electionem Habilis jam a minori parte nominati. Quoniam conflictus majoris partis cum minori, a qua illa se subtraxit, solum durat, quousque impleatur conditio; non impleta vero conditione cessat; et major pars censetur potius fictione legis cessisse Juri suo,

EXARCHI, ET PRIMATES.

ARTICULUS EX NOVISSIMA EDITIONE BARBIELLINIANA.

SUMMARIUM.

1. 2. Exarchi varia apud Græcos significatio. — 3. Contracta ad Ecclesiasticam dignitatem communis Patriarchis, et Metropolitanis. — 4. Quibus proprie id nominis datum. — 5. 6. Tres tantum fuere olim apud Græcos hujusmodi Exarchi. — 7. Quorum fere jura

(1. Exarchus vox Græca est, eaque apud veteres cum profanos, tum sacros Scriptores adhibita potissimum occurrit ad eum significandum, qui cantum inchoabat, sive cantus auspiciem, ut apud Homerum *Iliad.* 17. v. 605 et Philonem *de Vita contempl.* Gregorius vero Nazianz. *προεβία festi auspiciem* illum appellat, qui festum aliquem diem primum celebrat.

(2. Eodem deinde vocabulo antiquos Patres in bonam æque atque in malam partem usos invenias; scilicet vel ad significandos criminis alicujus capitalis reos; aut etiam rebellionis auctores, unde hæresiarchæ haud raro hæresis *Exarchi* nuncupati sunt, vel ad

EXARCHI, ET PRIMATES 842
vel nominato a minori consensum quodammodo præbuisse; Montalb. *de Jur. superven.* tom. 1. q. 23. num. 123. et seq. Rota in *Recent.* decis. 136. num. 14. *cum duobus* seq. part. 10.

« In hunc sensum autem eo pronius Domini iverunt, quo certius est ex duabus devolutionibus, quarum altera fiat per consolidationem Juris majoris partis in minori, altera per transitum ad superiorem, uti advertunt Card. de Luca *de Jurepatr.* *disc.* 31. num. 3. et *disc.* 33. n. 10. Piton. *de controv. Patron.* *alleg.* 34. num. 7. et *seq. et alleg.* 16. num. 23. Vivian. *de Jurepatr.* lib. 12. cap. 1. num. 1. et *seq.* favorabiliore esse primam, quam secundam, et quanto pere vitandam hanc, tantopere adjuvandam illam putarunt, sectantes Judicium explicatum a Rota in *Gerunden.* *Beneficium* 1. Junii 1726. § *Opposito*, et 19. Aprilis 1728. § *Quæquidem*, coram clar. mem. Card. Calcaquino.

« Privat equidem devolutio in vacatione illa Patronos Jure præsentandi. Odiū igitur incurrit, et tamquam pœna, vel modis omnibus effugienda est, ad Text. in cap. 5. *de concess. Præbendar.* et in cap. 18. *de elect.* in 6. Leuren. in *For. Benefic.* part. 2. sect. 3. cap. 2. § 7. quæst. 739. Rota in *Colonien.* *Canonicatus* 16. Maii 1629. § *Quandoquidem* coram. clar. mem. Corio, vel non aliter admitti solet, nisi quando perspicue constet ei locum esse, quum in qualibet dubietate pro exclusione pœna devolutionis respondendum videatur. Rota in *Imolen.* *Capellanæ*. 1. Aprilis 1743. § *His autem*, coram bon. memor. Canillac. et 14. Aprilis 1752. § 2. coram Eminentissimo Bussio.

« Debeamus additionem hanc adeo ponderosam facere in Articulo: *Electio*. At quia animo excedit, supplendam hic eam duximus.»

omnia Patriarchæ Constantinopolitano tandem cessere. — 8. 9. 10. Quinam Exarchi dicti posterioribus Sæculis? — 11. Idem Latinis Primates: qui Græcis Exarchi. Alii quidem honoris erant; — 12. Alii potestatis. — 13-16. Peculiaris quædam Africanorum Ecclesiarum circa Primates disciplina.

indicandos primæ alicujus Sedis Episcopos; sicque Evagrius Latrocinii Ephesini Præsidentem Dioscorum lib. 1. cap. 10. constitutum ejus pseudo Synodi *Exarchum* dicit.

(3. Ut ad Exarchorum dignitatem propius accedamus, a Græcis id nominis passim, et Patriarchis datum est, et Metropolitanis, quod primas tenerent Sedes illi dioceseon, hi Provinciarum. Hinc Domnus Antiochenus in Antiochena Synodo, et in octava generali Thomas Tyri Metropolita *Exarchi* nuncupantur.

(4. Alia germana, et cæteris multo antiquior *Exarchi* notio ea est, qua *Exarchus* is dicitur, qui nec unam regit civitatem, ut Epi-

scopus; nec unam tantum Provinciam, ut Metropolitam; sed multas simul; non civiles modo, sed etiam Ecclesiasticas, sive integra esset diœcesis, sive secus.

(5. Primum quidem apud Græcos, tres tantummodo fuerunt Exarchi, quorum singuli propriam administrabant Diœcesim, eamque integram; Cæsariensis Ponticam, Asianam Ephesinam, et Heracleensis Thracicam. Diœcesis Pontica, cujus Metropolis erat Cæsarea Cappadociae, in sex primum divisa Provincias fuit, Cappadociam, Galatiam, Armeniam, Pontum, Paphlagoniam, et Bithyniam: quæ omnes, excepta Bithynia, in duas postea distributæ sunt. Præterea fuit in eadem Diœcesi Metropolis, et civilis, et Ecclesiastica Nicæa; sed nomine tantum, et honore. In Diœcesi Asiana novem erant Provinciae; harum prima Provincia Proconsularis Asia, cujus Metropolis, immo totius Asianæ Diœcesis caput, fuit Ephesus: cæteræ octo Vicario Asiæ parebant, Hellepontus scilicet, Pamphylia, Lydia, Pisidia, Lycaonia, Lycia, Caria, et Phrygia; quæ deinde in Salutarem, et Pacatianam, uti et Pamphylia in duas, divisa fuit. In hac quoque Diœcesi erant duo Metropolitæ, in Rhodo alter, alter in Lesbo insula. Diœcesis Thracica, cujus olim caput erat Heraclea, deinde vero Constantinopolis, quinque Provincias complectebatur, Thraciam nempe, Rhodopen, Hæminontum, Mœsiam, et Scythiam. Sicut ergo Alexandrinus, et Antiochenus Patriarchæ Exarchi habiti sunt, quod ille Ægypti, hic Orientis Diœcesi præsideret; sic isti non aliunde Exarchi dicti sunt, quam quod in Diœcesion suarum provinciis jus consimile, quod Evagrius *πατριάρχων δικαίον* appellat, obtinerent. Illud tamen Exarchos inter et Patriarchas intererat, quod illorum non eadem essent *ἐξάρχα ἰσότης*, quæ Patriarcharum.

(6. Trium horum Exarchorum primum meminit Concilium Constantinopolitanum I. ubi diserte post Alexandrinum, et Antiochenum Episcopos nominantur. Neque tamen inde colligas, fuisse illos primum in hac Synodo institutos. Quum enim ipsis ab eo Concilio præscriptum sit, ne ultra suarum Diœcesion fines jurisdictionem suam protenderent, nullus profecto dubitandi locus relinquitur, quin iidem jam antea existerent, quin etiam eos spectasse Canonem VI. Nicænum, ubi post confirmatas Alexandrini Episcopi antiquas prærogativas, sancitur: « Similiter apud Antiochiam, et cæteras provincias suis privilegia serventur Ecclesiis, » longe vero simillimum est; præsertim quum Canone Constantinopolitanæ Synodi, quo Canon Nicænus explicatur, Ecclesiisque antiqua sua privilegia disertius firmanantur, simulque limitibus circumscribuntur, ex æquo Diœcesion administratio ipsis, ac Episcopis Alexandrino, et Antiocheno tribuatur. En Canonem ipsum; « Alexandrinus Antistes, quæ sunt in Ægypto regat solummodo, et Orientis (Antiochiæ scilicet) Episcopi Orientem tantum gubernent, servatis privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ecclesiæ Antioche-

næ tributa sunt. Asianæ quoque Diœceseos Episcopi ea solum, quæ sunt in Asiana Diœcesi dispensent; nec non et Ponti Episcopi ea tantum, quæ sunt in Ponto, et Thraciarum quæ in Thraciis sunt, dispensent. »

(7. Verum medio sæculo V. Exarchorum, de quibus hactenus, omnia fere jura, ut Formatarum, ordinandi Metropolitæ, Synodi ex multis provinciis convocandæ, idque genus alia, ad constituendam Constantinopolitani Patriarchæ amplitudinem illis a Concilio Chalcedonensi ablata sunt, et novitio huic Patriarchæ concessa. Aliquid tamen antiqui splendoris illis relictum fuit, ut etiam Binghamus Tom. 1. lib. 11. c. 17. § 22. animadvertit. Nam 1. nomen Exarchorum Diœcesis retinuerunt, eoque se nomine in omnibus Conciliis subscripserunt. Sic in sexto generali Concilio Theodorus, et Philates sese nominarunt, ille Diœcesis Asianæ Exarchum, hic Ponticæ Diœcesis Exarchum. 2. In Conciliis Generalibus sedebant, ac suffragia ferebant, proximi a quinque excellentioribus Patriarchis, Romano, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, et Hierosolymitano; hincque, ut ex Conciliorum Generalium quarti, et sexti subscriptionibus constat, præ cæteris Metropolitanis Ephesinus, et Cæsareensis Episcopi statim post illos Patriarchas considerunt, et sententiam dixerunt. Tertio potestatem recipiendi appellationem a Metropolitanarum judiciis servarunt; quod ipsi illi Chalcedonenses Canones 9. et 17. qui Patriarchæ Constantinopolitano potestatem faciunt accipiendi ab iisdem Exarchis appellationem, nos docent. Cætera eorum jura abrogata sunt. Scribit quidem Evagrius lib. 3. cap. 6. a Timotheo Constantinopolitano Episcopo redditum Ephesino Exarcho fuisse quiddam illi juris fuerat a Chalcedonensi Concilio ademptum; quod et tyrannus Basilicus suo edicto firmavit. At non diu post omnia ad inductam consuetudinem iterum redacta sunt Zenonis edicto. Vide Thommasin Par. 1. lib. 1. c. 17. n. 16.

(8. Dum vero et Imperii, et Ecclesiæ Majestas in Græcia sensim dilabitur, inquit Cantelius in *Metropolitanarum Urbium historia* Par. 1. diss. 1. cap. 3. inanis Exarchi titulus non iis tantum datus est, qui veri, et antiqui fuerant Metropolitæ, ut Ancyrano, ut Synnadeni, sed iis etiam, qui aut nullis præerant Episcopis, ut Chalcedonensi, et aliis permultis; aut meri antea erant Episcopi, ut Lacedæmonis, et Monembasiæ, quorum ille Patrum fuerat, hic Corinthi Suffraganeus; uterque tamen et Metropolitæ factus est, et Exarchus.

(9. Immo Exarchi nomen concessum etiam est iis, qui ne Episcopi quidem erant; ut et Chorepiscopis, qui multis oppidis præerant, Hermenopulo teste, et Monachis, qui multis Monasteriis, ut auctor est Balsamon.

(10. Posterioribus denique sæculis Exarchi etiam dicti sunt ii, qui in Provincias a Patriarchis mitti solent ad colligendam eam

pecuniæ vim, qua tributum annuum Turcarum Imperatori persolvatur.

(11. Apud Latinos iidem Primates, qui Græcis Exarchi; Primatis tamen appellatio intra Episcoporum ordinem stetit; is enim Primas interdum nuncupatur, maxime in Gallia, qui aut honoris ævo Comprovinciales antecedebat Episcopos, ut Constantinus Ucticæ Civitatis ab Hilario Papa; aut Urbi præerat, quæ in Notitia provinciæ secundo erat a Metropoli loco descripta, ut Catalaunum in Belgica secunda, et in tertia Lugdunensi Cenomanum.

(12. Quamquam hi Primates erant honoris, non potestatis. Inter eos porro, qui potestatis erant Primates, uti apud Græcos, ita et apud Latinos magna diversitas fuit. Alii enim jam a primis temporibus integram regebant Diœcesim, ut et Romanus Italiam, et Carthaginiensis Africam, et multo post Tolletanus Hispaniam. Alii vero Diœcesis tantum parti præerant, ut Lugdunensis, et Bituricensis certis quibusdam Galliæ provinciis: et ætate nostra, inquit Cantelius *loc. cit.*, quod antea factitatum nusquam legitur. Primates dicuntur multi, quorum jurisdictio cum *Primalis*, tum Metropolitanæ iisdem est finibus terminata. Sed illorum dispar est ratio. Sunt enim, qui nullis unquam præfuerint Metropolitanis, ut Rothomagensis: sunt qui olim multis, nunc nullis; sed eorum alii suos habent, ut vocant, *Officiales*, quorum alter Metropolitanæ jure, alter Primatis judicet; ita ut a priori ad posteriorem provocetur, ut Bituricensis; apud alios vero idem est iudex Primatis, qui Metropolitæ.

(13. Alia circa Primates Africanarum Ecclesiarum disciplina erat. In pauca contraho, quæ hac de re complures tradiderunt, de Marca in diss. *de Primatu Lugdunensi*, Thommasin par. 1. lib. 1. cap. 20, Binghamus tom. 1. lib. 2. cap. 16, § 6, seqq. Selvaggius *Antiquit. christian.* lib. 1, cap. 19, § 3, cum primis vero Emmanuel a Schelestrate in sua Ecclesia Africana diss. 1, cap. 4, seqq. Igitur in Africa, nulli erant Metropolitani; sed tot Primates, quot Provincie. Provinciam quisque suam administrabat: Carthaginiensi parebant omnes. Illorum jura eadem fuerant, quæ apud alias gentes Metropolitanorum. Inter illos tamen, et Metropolitæ hæc intererat, quod Metropolitæ statæ et fixæ semper erant; primæ autem Sedes in Africa desultoriæ, et numquam fere eadem; sed nunc hæc, nunc illæ; cum Metropolitanum ipsa Metropolis faceret; primam Sedem in Africa ipse Episcopus; nec enim Urbi, Carthagine tamen excepta, sed ætati, et ordinationis prærogativæ addicta fuit Primatis dignitas: quo quisque antiquior

EXCOMMUNICATIO.

SUMMARIUM.

ARTICULUS I. — Quoad Excommunicationis esse, et divisionem.

1. Excommunicatio quid sit? — 2. Hæc Censura inducta est in Ecclesias propter potestatem ligandi Prælati Ecclesiasticis traditam. — 3. Et in praxim

in provincia Episcopus, is eo Primati vicinior; ille demum Primas, qui omnium antiquissimus. Hinc Leo IX, *Epist. 4, ad Petrum, et Joannem Episcopos* de Primatibus Africae vere scripsit: « In singulis enim Africae provinciis antiquitus Primates instituebantur, non secundum potentiam alicujus Civitatis, sed secundum tempus suæ ordinationis; » hæcque de causa factum puto, ut Primates in Africa *Senis* nomine passim vocarentur, uti ex Codice Africano can. 90, et ex S. Augustini epistolis 236, 261, aliisque discimus.

(14. Ad avertendam vero quæcumque de Primatu controversiam bina disciplinæ capita ab Africanis Patribus sapienter constituta sunt in Milevitano Concilio. Primum (can. 14.) ut quilibet Episcopus « litteras acciperet ab ordinatibus suis manu eorum subscriptas, continentibus Consulem, et diem, si nulla altercatio de posterioribus, et anterioribus, oriatur. » Alterum (can. 13); ut Episcopi in Conciliis singuli, prout consecrationis antiquitas postulabat, locum occuparent, sederent, suffragia ferrent.

(15. Diximus, in Africa jus Metropolitanæ certæ Urbi non fuisse alligatum. Provincie tamen Metropoleos aliqua ratio habebatur. Eo enim jure potiebatur civilis Metropolis, ut æque in ejus Ecclesia, atque in Ecclesia Primatis *matricula*, et *archivium* servaretur. Hinc in Synodo Milevitana I. *Cod. Afric.* can. 86, statutum fuit: « Placuit omnibus Episcopis, qui in hoc Concilio subscripserunt, ut matricula, et archivium Numidiæ, et apud Primam Sedem sit, et in Metropoli, id est Constantina. »

(16. Illud addendum in Africa et Episcopo Seniori, siquidem suo munere haud recte defungeretur, Primatum auferri potuisse; qui sane ad proximum ante reliquos omnes consecratum devolvebatur. Exemplo esse potest Priscus Mauritanie Cæsareensis Episcopus de quo S. Augustinus *Epist. 261*. In Orientali quoque Ecclesia quædam huic similis consuetudo videtur obtinuisse, ubi Metropolitæ, aut Primas a legum norma desisceret: illi enim munere ad tempus abrogato, Primatus plerumque Seniori in provincia deferebatur. Refert Eusebius lib. 5, h. e. capit. 23, Concilium Episcoporum Ponti, « quibus Palma utpote antiquissimus præfuit. » Cur autem non Primas, qui Heracleensis Episcopus erat, sed Amastrianorum Antistes Palma « antiquissimus præfuerit Episcoporum, » Binghamus, et Selvaggius causam fortassis fuisse conjiunt, quod Metropolitæ a sacræ disciplinæ legibus aberranti munus, saltem ad tempus, abrogatum fuisset.

deducta ab Apostolo Paulo. — 4. Excommunicatio in Jure sæpius *anathema* appellatur. — 5. Anathema græce significat latine separationem alicujus a reliquis partibus. — 6. Excommunicatio, et anathema licet essentialiter non differant, differunt tamen quoad solemnitatem. — 7. Excommunicatio, vel incurritur ipso Jure, vel si ab homine infligitur, sola sententia